

pasta

'kake'

TYRKISK

Pasta er et lånord fra italiensk til tyrkisk. Opprinnelig kommer ordet fra gammelgresk i betydningen 'grøt av bygg', og så ble det lånt i latin i betydningen 'deig, kake'. Latin utviklet seg så videre til de romanske språkene, blant annet italiensk.

Tyrkisk pasta er dessert laget av deig, kake, for eksempel kake med krem, bløtkake (*yaş pasta*), små søte kaker med eller uten krem (*küçük yaş pasta* 'petit four'; *tatlı kuru pasta*), eller små salte tørre kaker (*tuzlu kuru pasta*).

Italiensk pasta er all slags deig, alle slags produkter laget av deig (for eksempel pasta, makaroni), små søte kaker eller små salte kaker.

Når ord vandrer fra et språk til et annet, er det ikke bare uttalen som kan endre seg, men også betydningen kan være annerledes enn i det opprinnelige språket. I noen tilfeller blir lånordene overtatt sammen med betydninger som ikke lenger er i bruk i kildespråket, og noen ganger blir bare deler av betydningen lånt. Når det gjelder *pasta*, er det betydningen 'kake', 'søt deig' som er blitt lånt til tyrkisk fra italiensk, og bruksområdet er blitt større enn bare små kaker. Betydningen 'pasta', 'makaroni', 'all slags pastadeig' ble ikke overtatt i tyrkisk, slik ordet blir brukt for eksempel i norsk og andre europeiske språk.

Det finnes mange desserter og bakverk i tyrkisk mattradisjon og dermed mange ord for det. Noen av disse ordene er lånt fra andre språk: *kek* 'formkake' (engelsk *cake*), *kurabiye* 'tørr kake' (arabisk غُرْبِيَّة), *revani* 'søt kake laget med semulegryn og sirup' (persisk روانی), mens noen er tyrkiske: *çörek* 'rundt eller kringelformet bakverk', *baklava* 'søt kake med nøtter og honning'.

Pasta heter *makarna* på tyrkisk, og det er også lånt fra italiensk! Ordet *makarna* kommer fra italiensk *maccherone* (*maccheroni* i flertall) og omfatter på tyrkisk all slags pasta, som makaroni, spaghetti, tagliatelle, fusilli, penne ...

Tyrkisk ordtak:

Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım

La oss spise søtt og snakke søtt

Lånord kan lett integreres i tyrkisk ved hjelp av morfo-fonologiske og syntaktiske regler. Med yrkesendelsen *-ci* kan vi for eksempel lage *pastacı* 'konditor'. Det sammensatte ordet *pastahane* (*pastane*) betyr 'konditori' og er laget av to lånord, *pasta* fra italiensk + *hane* fra persisk, hvor *hane* betyr 'hus'.

Tyrkisk har hatt mye kulturell og språklig kontakt med andre kulturer. Noen av språkene tyrkisk har lånt mange ord fra, er arabisk, fransk, persisk, italiensk, engelsk og gresk. For eksempel har tyrkisk nesten fem tusen lånord fra fransk, som *avukat* (*avocat* 'advokat'), *asansör* (*ascenseur* 'heis'), *bisiklet* (*bicyclette* 'sykkel'), *garson* ('kelner' fra *garçon* 'gutt, kelner'), *müzik* (*musique* 'musikk'), *kuaför* (*coiffeur* 'frisør'), *telefon*.

Emel Türker, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, UiO